

Izmaiņas nodokļu jomā, sākot ar 2018. gadu

Publicēts: 27.08.2020.

Informācija par nodokļu jomas normatīvajiem aktiem un to grozījumiem, kas stāsies spēkā no 2018. gada 1. janvāra

Valsts Nodokļu politikas pamatnostādnes 2018.-2021.gadam izstrādātas atbilstoši Deklarācijai par Māra Kučinska vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai, kur viena no valdības prioritātēm ir nodokļu sloga mazināšana strādājošiem, sevišķi zemāk atalgotajiem darbiniekiem un ģimenēm ar bērniem. Nodokļu pamatnostādnes tika izskatītas un apstiprinātas 9.maija Ministru kabineta sēdē.

Nodokļu reforma ir izstrādāta sadarbībā ar valdības sociālajiem un sadarbības partneriem. Valsts nodokļu politika ir saistīta ar visiem nozīmīgākajiem procesiem valstī, piemēram, konkurētspēju, pirktspēju un eksportspēju, kā arī demogrāfijas un inovāciju veicināšanu. Valsts nodokļu politika būtiski ietekmē arī nodarbinātību, uzņēmējdarbības vidi un struktūru, kā arī ir izšķirošā, nosakot valsts pakalpojumu apjomu un kvalitāti.

Nodokļu reforma ietekmēs teju visus Latvijas iedzīvotājus - gan strādājošos, gan ģimenes ar bērniem, gan pensionārus. Kā jau minēts, lielākie nodokļu reformas ieguvēji būs mazo algu saņēmēji un ģimenes ar bērniem.

Būtiskas izmaiņas skars arī uzņēmumus, jo uzņēmumu ienākumu nodoklis būs jāmaksā tikai par sadalīto peļņu, ļaujot pašu nopelnīto ieguldīt uzņēmuma attīstībā, veicinot investīcijas un tautsaimniecības izaugsmi.

Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma (UIN) izmaiņas

2017.gada 28.jūlijā Saeima pieņēma Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu, kurš stājas spēkā 2018.gada 1.janvārī. Ar minētā likuma spēkā stāšanos zaudē spēku likums «Par uzņēmumu ienākuma nodokli».

Tātad, 2018.gadā nodokļa maksātājiem par 2017.gada rezultātiem uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) deklarācija būs jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestā saskaņā ar likuma "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" normām, bet par turpmākajiem gadiem UIN deklarācija būs jāiesniedz saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normām.

Nodokļa maksātājam UIN deklarācija par taksācijas periodu, kas sākas 2017.gadā, jā sagatavo par periodu līdz 2017.gada 31.decembrim, neatkarīgi no pārskata gada beigu datuma.

Pirmā UIN deklarācija, saskaņā ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normām par taksācijas periodu no 2018.gada janvāra līdz jūnijam, nodokļa maksātājam jāiesniedz līdz 2018.gada 20.jūlijam. Savukārt, par minēto periodu nodokļa maksātājam jāveic avansa maksājumi.

Jaunais Uzņēmumu ienākuma nodokļa likums paredz UIN samaksu peļņas sadales brīdī (tai skaitā nosacītās sadales brīdī).

Nodokļa maksātāji

Saimnieciskās darbības veicēji:

a) iekšzemes uzņēmumi;

b) no valsts budžeta finansētas institūcijas, kuru ienākumi no saimnieciskās darbības netiek paredzēti valsts budžetā;

c) no pašvaldības budžeta finansētas institūcijas, kuras gūst ienākumus no saimnieciskās darbības un kuru ienākumi no saimnieciskās darbības netiek paredzēti pašvaldības budžetā;

2. ārvalstu komercsabiedrības un citas personas, kas gūst ieņēmumus Latvijā (turpmāk — nerezidenti);

3. nerezidentu pastāvīgās pārstāvniecības.

UIN likmes un galvenie principi

Sākot ar 2018. gadu, nodokļa maksātāja gūtā peļņa netiek aplikta ar UIN līdz tās sadalīšanai. UIN 20% apmērā tiek maksāts no sadalītās peļņas (aprēķinātajām dividendēm, dividendēm pielīdzinātajām izmaksām un nosacītajām dividendēm) un nosacīti sadalītās peļņas (ar saimniecisko darbību nesaistītie izdevumi u.c.).

UIN likmi 20 % apmērā piemēro bruto summai, jeb 20/80 no neto izmaksas, t.i., ar UIN aplikamā bāze ir jādala ar koeficientu 0,8. Savukārt dividendžu saņēmējs - fiziskā persona no minētajām dividendēm iedzīvotāju ienākuma nodokli Latvijā nemaksā.

UIN likmes maksājumiem nerezidentiem

Tonnāžas nodokļa maksātāji

Taksācijas periods

UIN aplikamā bāzē iekļaujamie un ar UIN aplikamie objekti

Atvieglojumi ziedotājiem - 3 paralēlas alternatīvas

Pārejas periods

Ministru kabineta noteikumi, kas stājas spēkā līdz ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumu (01.01.2018.)

Ministru kabineta 2017.gada 14.novembra noteikumi Nr.677 "Uzņēmumu ienākuma nodokļa likuma normu piemērošanas noteikumi" (stājas spēkā ar 01.01.2018)

Noteikumi par UIN deklarācijā iekļaujamo informāciju

Noteikumi par zemu nodokļu vai beznodokļu valstīm un teritorijām

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa izmaiņas

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) likme

Neapliekamais minimums

Atvieglojuma apmērs par apgādībā esošu personu

Attaisnotie izdevumi par izglītību un ārstnieciskajiem pakalpojumiem – izmaiņas no 2018.gada 1.janvāra

Izmaiņas saimnieciskās darbības veicējiem, kas stāties spēkā ar 2018.gada 1.janvāri

leguldījumu konts

Jaunais Iedzīvotāju ienākuma nodokļa regulējums - Informācija pensijas saņēmējiem

Grozījumi Mikrouzņēmumu nodokļa likumā

No 2018.gada 1.janvāra mikrouzņēmumu nodokļa maksātājiem tiek samazināts kalendāra gadā pieļaujamais apgrozījums no 100 000 eiro līdz 40 000 eiro, savukārt mikrouzņēmumu nodokļa likme būs 15%. Ja mikrouzņēmumu nodokļa maksātājam kalendārā gada apgrozījums pārsniegs 40 000 eiro, tad kā līdz šim, pārsnieguma daļai tiks piemērota 20% likme.

No 2018.gada 1.janvāra fiziskā persona vienlaicīgi varēs tikt nodarbināta kā mikrouzņēmuma darbinieks tikai vienā mikrouzņēmumā. Tādējādi Valsts ieņēmumu dienests neregistrēs mikrouzņēmuma darbinieku kā darba ņēmēju, ja tas būs nodarbināts citā mikrouzņēmumā. Savukārt, attiecībā uz tiem mikrouzņēmumu darbiniekiem, kuri ir nodarbināti pie mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja 2017. gada 31. decembrī, minētais ierobežojums ir piemērojams no 2019. gada 1. janvāra. Attiecīgi, ja mikrouzņēmumā tiek nodarbināts darbinieks, kurš no 2019.gada ir nodarbināts vēl kādā mikrouzņēmumā, aprēķinot mikrouzņēmumu nodokli, mikrouzņēmumu nodokļa likmei 15% pieskaitīs vēl divus procentpunktus par katru minēto darbinieku. Savukārt mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs, kurš no 2019.gada būs nodarbinājis personu, kas ir nodarbināta arī citā mikrouzņēmumā, ar 2020.gadu zaudēs mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu.

Informācija par mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja izmaksātajām dividendēm (*saite uz sadaļas "Iedzīvotāju ienākuma nodokļa izmaiņas" 1.1.apakšvirsrakstu "IIN likme kapitāla pieaugumam"*)

Grāmatvedības normatīvie akti, kas paredz izmaiņas 2018.gadā

Ir pieņemti vairāki grozījumi likumā "Par grāmatvedību", kuri paredz, ka:

par attaisnojumu dokumentu, lai iegrāmatotu aprēķināto nodokli, varēs uzskatīt normatīvajos aktos noteiktās nodokļu deklarācijas, kā arī nodokļu administrācijas un valsts nodevas administrācijas izdotos dokumentus, kuros nav visi likumā "Par grāmatvedību" noteiktie attaisnojuma dokumenta rekvizīti vai norādāmā informācija;

turpmāk, lai uzņēmums būtu tiesīgs pārvērst grāmatvedības dokumentu glabāšanai elektroniskā formā un iznīcināt oriģinālo grāmatvedības dokumentu pirms noteiktā glabāšanas termiņa beigām, tam vairs nebūs jāievēro arhīvu jomu reglamentējošajos normatīvajos aktos noteiktā kārtība. Uzņēmumam būs tiesības pārvērst grāmatvedības dokumentu elektroniskā formā glabāšanai elektroniskā vidē un iznīcināt oriģinālo dokumentu, ja tas ievēros likumā noteiktos noteikumus. [1] Tādiem elektroniskā formā glabāšanai elektroniskā vidē pārvērstajam dokumentam būs tāds pats juridiskais spēks kā oriģinālajam dokumentam.

attaisnojuma dokumentiem par darbiniekiem aprēķināto mēnešalgu (darba samaksu), kuri sagatavoti pēc 1999. gada 1.janvāra, glabāšanas laiks samazināts no 75 uz 10 gadiem.

Grozījumi Gada pārskatu un konsolidēto gada pārskatu likumā, paredz, ka, sākot ar 2018.pārskata gadu (pārskata gadu, kurš sākas 2018.gada 1.janvārī vai 2018.kalendāra gada laikā):

visas lielās kapitālsabiedrības (tās, kuras bilances datumā pārsniedz vismaz divus no šādiem rādītājiem: bilances kopsumma – 20 miljoni *euro*, neto apgrozījums 40 miljoni *euro*, vidējais darbinieku skaits pārskata gadā – 250) varēs sagatavot gada pārskatu atbilstoši starptautiskajiem grāmatvedības standartiem (standarti, kas pieņemti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2002.gada 19.jūlija regulu (EK) Nr. 1606/2002 par starptautisko grāmatvedības standartu piemērošanu);

tās sabiedrības, uz kurām attieksies likumprojektā paredzētie apstākļi, sagatavojot finanšu pārskata sastāvdaļas, attiecīgās shēmas ietvaros būs tiesīgas ar arābu cipariem apzīmētos posteņus sadalīt sīkāk vai pievienot jaunu attiecīgi ar arābu ciparu vai ar burtu apzīmētu posteni.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2016.gada 21.jūnija noteikumos Nr.399 "Noteikumi par sabiedrību sagatavoto finanšu pārskatu vai konsolidēto finanšu pārskatu elektroniskā noraksta formu" veiktajiem grozījumiem visām sabiedrībām neatkarīgi no to lieluma būs iespējams iesniegt Valsts ieņēmumu dienesta EDS finanšu pārskata pielikumu skenētā veidā arī par 2017. pārskata gadu.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma grozījumi

Likumprojekts "Grozījumi Pievienotās vērtības nodokļa likumā" paredz ieviest pievienotās vērtības nodokļa samazināto likmi 5% apmērā tādām pārtikas produktu piegādēm, kas ir svaigi augļi, ogas un dārzeņi, tostarp mazgāti, mizoti, lobīti, griezti, un fasēti, bet nav termiski apstrādāti vai kā citādi apstrādāti, piemēram, saldēti, sālīti, kaltēti, un kuri ir minēti Pievienotās vērtības nodokļa likuma pielikumā. Pievienotās vērtības nodokļa samazināto likmi 5 procentu apmērā svaigiem augļiem, ogām un dārzeņiem plānots ieviest uz laiku no 2018.gada 1.janvāra līdz 2020.gada 31.decembrim[2].

Prognozēts, ka pievienotās vērtības nodokļa samazinātās likmes 5 procentu apmērā ieviešana svaigu augļu, ogu un dārzeņu piegādēm pozitīvi ietekmēs tautsaimniecību un var samazināt ēnu ekonomikas īpatsvaru, kā arī mazināt ēnu ekonomikas negatīvās sekas legāli strādājošajos uzņēmumos. Tā kā pievienotās vērtības nodoklis tiešā veidā ietekmē pārtikas produktu gala cenu, piemērojot pievienotās vērtības nodokļa samazināto likmi 5 procentu apmērā augļiem, ogām un dārzeņiem, ir gaidāms mazumtirdzniecības cenu samazinājums, palielinot pārtikas pieejamību iedzīvotājiem.

[2] *Minētie grozījumi izdarīti saskaņā ar Padomes 2006.gada 28.novembra direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 98., 99.pantu un šīs direktīvas III pielikumu.*

Normatīvie akti akcīzes nodokļa jomā

Ar 2018.gada 1.janvāri stāsies spēkā Ministru kabineta noteikumi „Kārtība, kādā komersanti iegūst tiesības izveidot apvienoto noliktavu”.

Noteikumu projekts nosaka prasības, saskaņā ar kurām nodokļu maksātājiem, kuriem vienu gadu ir bijusi licence apstiprinātā noliktavas turētāja darbībai ar alkoholiskajiem dzērieniem vai tabakas izstrādājumiem un muitas noliktavas atļauja varēs iegūt tiesības izveidot apvienoto noliktavu, lai varētu optimāli izmantot esošās noliktavas telpas. Pašlaik Latvijā ir 25 komersanti, kuri ar 2018.gada 1.janvāri varēs iegūt tiesības izveidot apvienoto noliktavu.

Grozījumi Solidaritātes nodokļa likumā

Grozījumi paredz mainīt solidaritātes nodokļa sadalījumu, daļu no nodokļa novirzot personas apdrošināšanai, iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumiem un veselības aprūpes nodrošināšanai. Ar solidaritātes nodokļa daļas novirzīšanu iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumiem tiek nodrošināta iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmes trešā progresivitātes pakāpe, vienlaicīgi nepalielinot darbaspēka nodokļu slogu darba ņēmējam.

Likums paredz, ka solidaritātes nodoklis ar 01.01.2018. tiks novirzīts:

1 procentpunkta apmērā veselības aprūpes finansēšanai (veselības apdrošināšanai).

6 procentpunktu apmērā sociāli apdrošināto personu – fondēto pensiju shēmas dalībnieku kontos, kas veidos minēto personu valsts vecuma pensijai uzkrāto fondētās pensijas kapitālu, vai ja persona nav fondēto pensiju shēmas dalībiece – personas izvēlētajā privātā pensiju fonda pensiju plānā,

4 procentpunktu apmērā nodokļa maksātāja izvēlētajā privātā pensiju fonda pensiju plānā

10,5 procentpunktu apmērā (atbilst darba ņēmēja likmei vispārējā gadījumā, no kuras atņemta veselības apdrošināšanas procentu likme) tiks ieskaitīts iedzīvotāju ienākuma nodokļa sadales kontā.

Solidaritātes nodokļa daļa, kas novirzīta veselības aprūpes finansēšanai atbilst 1 procentpunktam nodokļa likmes pašnodarbinātības gadījumā vai pa 0,5 procentpunktam attiecīgi no darba devēja un darba ņēmēja likmes nodarbinātības gadījumā.

Ir papildināti likuma pārejas noteikumi, paredzot, ka tie solidaritātes nodokļa maksājumi, kas atteicas uz periodu līdz likuma

grozījumu spēkā stāšanās dienai, tiek administrēti minētajam periodam noteiktajā kārtībā un ieskaitīti valsts pamatbudžetā.

Palielinās valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme

No 2018. gada 1. janvāra tiek palielināta valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu likme (turpmāk - VSAOI) par 1 procentpunktu - attiecīgi palielinot par 0,5 procentpunktiem VSAOI likmi darba ņēmējam un par 0,5 procentpunktiem darba devējam. VSAOI likme tiek palielināta, jo tiek ieviesta veselības apdrošināšana. Tādējādi darba ņēmēji tiks pakļauti arī veselības apdrošināšanai, kas nozīmē, ka šiem darba ņēmējiem būs tiesības saņemt no valsts budžeta līdzekļiem apmaksājamus veselības aprūpes pakalpojumus.

Plašāka informācija pieejama [Labklājības ministrijas mājaslapā](#).

Grozījumi likumā “Par izložu un azartspēļu nodevu un nodokli”

No 2018.gada 1.janvāra par 30 procentiem tiek paaugstināta azartspēļu nodokļa likme ruletei un kāršu un kauliņu spēlei(par katru galdu) par kalendāro gadu no 18 000 *euro* uz 23 400 *euro* un tiek paaugstināta azartspēļu nodokļa likme videospēlēm un mehāniskajiem automātiem (par katra automāta katru spēles vietu) par kalendāro gadu no 3204 *euro* uz 4164 *euro*.

No 2018.gada 1.janvāra tiek ieviests jauns azartspēļu nodevas objekts – par azartspēļu pakalpojumu sniegšanas licences izsniegšanu un pārreģistrāciju.

Paredzēts, ka pirms azartspēļu pakalpojumu sniegšanas licences saņemšanas (un katru gadu pirms licences pārreģistrācijas) Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijā azartspēļu pakalpojumu sniedzējam būs jāmaksā azartspēļu nodeva:

400 000 *euro* apmērā, ja azartspēļu pakalpojumu sniegšanā gada laikā tiks izmantotas vairāk par 25 azartspēļu iekārtām (tai skaitā kāršu, kauliņu spēles un ruletes (cilindriskās spēles) galdiem, lototroniem);

120 000 *euro* apmērā, ja azartspēļu pakalpojumu sniegšanā gada laikā tiks izmantotas 25 vai mazāk azartspēļu iekārtas.

Grozījumi Azartspēļu un izložu likumā

Ar grozījumiem, kas stājas spēkā 2017.gada 9.novembrī:

no Azartspēļu un izložu likuma izslēgt 36.panta otro daļu, novēršot normu dublēšanos, jo azartspēļu un izložu organizētāja pienākumi noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanā, veicot klienta izpēti, tiek noteikti Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā.

nosaka, ka gadījumos, ja pašvaldības dome azartspēļu organizētājam ir atteikusi pašvaldības atļaujas izsniegšanu, bet azartspēļu organizētājs pašvaldības domes lēmumu ir pārsūdzējis un likumīgā spēkā stājies tiesas nolēmums, ar kuru uzdots atļauju izsniegt un pašvaldībai vairs nav jāizdara lietderības apsvērumi, tad pašvaldība azartspēļu organizētājam izdod attiecīgo pašvaldības atļauju.

Azartspēļu un izložu likuma grozījumi, kas stājas spēkā 2018.gada 1.janvārī paredz:

ievieš jaunu tiesību subjektu “azartspēļu pakalpojumu sniedzējs”. Azartspēļu pakalpojuma sniegšana pēc būtības nav uzskatāma par azartspēļu organizēšanu atbilstoši Azartspēļu un izložu likumā minētajai “azartspēļu organizētāja” definīcijai. Likums nosaka azartspēļu pakalpojuma sniegšanas licenci izsniegt uz nenoteiktu laiku ar pienākumu azartspēļu pakalpojuma sniedzējam katru gadu to pārreģistrēt Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijā, nodrošinot azartspēļu pakalpojuma sniedzēju identificēšanu un uzraudzīšanu, kā arī nosaka, kāda informācija jāiesniedz, lai saņemtu azartspēļu pakalpojumu

sniegšanas licenci;

precizēt Ministru kabineta dotos deleģējumus par interaktīvo azartspēļu un interaktīvo izložu spēlētāju reģistrācijas un identitātes pārbaudes kārtību, kā arī par iesniedzamo informāciju par interaktīvo azartspēļu, interaktīvo izložu, izložu biļešu pārdošanas un izložu dalības maksājumu pieņemšanas organizēšanas sistēmām, to drošības un fizisko personu datu aizsardzības pasākumiem un informācijas glabāšanu.

Grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām"

Ar 2018.gada 1.janvāri stāsies spēkā vairāki grozījumi likumā "Par nodokļiem un nodevām", kas izstrādāti nodokļu administrēšanas uzlabošanai un ēnu ekonomikas apkarošanai:

1. Lai pilnveidotu fizisko personu nodokļu nomaksas uzraudzību, turpmāk kredītiestādei un maksājumu pakalpojumu sniedzējam, kas sniedz ar maksājumu kontu saistītu pakalpojumu, būs pienākums reizi gadā līdz 1.februārim sniegt Valsts ieņēmumu dienestam informāciju par fiziskajām personām - Latvijas Republikas rezidentiem, kuru konta debeta vai kredīta apgrozījums iepriekšējā gadā pārsniedz 15 000 euro, tajā skaitā norādot bankas konta atlikumu iepriekšējā kalendāra gada 31.decembrī, bankas konta debeta un kredīta apgrozījumu iepriekšējā gadā.

Tādējādi Valsts ieņēmumu dienesta redzeslokā nokļūs tās fiziskās personas, kuru mantiskais stāvoklis, kas redzams bankas kontu apgrozījuma veidā, ir neatbilstošs deklarētajiem ienākumiem, proti, personas, kas, iespējams, skaidrā naudā saņemto „aplokšņu” algu iemaksā kontā, personas, kas veic neregistrētu saimniecisko darbību vai nedeklarē gūtos ienākumus pilnā apmērā, kā arī, kontaktējoties ar šīm personām, tiks iegūta informācija par „aplokšņu” algu izmaksātājiem.

Jānorāda, ka fiziskās personas, kuru konta apgrozījumu veido oficiālie ienākumi (tajā skaitā, darba tiesisko attiecību ietvaros gūtie ienākumi jeb darba alga) regulējums tiešā veidā neskars, jo informācija, kuru saņems Valsts ieņēmumu dienests atbilstoši regulējumam, parasti neradīs Valsts ieņēmumu dienesta šaubas par ienākuma avotu, ņemot vērā šobrīd Valsts ieņēmumu dienestam pieejamo informāciju no deklarācijām.

Vienlaikus, lai nodrošinātu to, ka Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā ir informācija par fizisko personu bankas kontu sākuma atlikumiem uz 2018. gada 1. janvāri, lai operatīvi un pilnvērtīgi varētu analizēt situāciju, pirmo reizi no kredītiestādēm un pakalpojumu sniedzējiem saņemot informāciju par fizisko personu bankas konta atlikumiem uz 2018.gada 31.decembri, likuma „Par nodokļiem un nodevām” pārejas noteikumi paredz pienākumu kredītiestādēm un maksājumu pakalpojumu sniedzējiem iesniegt minēto informāciju Valsts ieņēmumu dienestam līdz 2018. gada 1. jūlijam.

2. Lai veicinātu komercdarbības vides drošību, godīgu konkurenci un labprātīgu nodokļu saistību izpildi, kā arī veicinātu iespēju nodokļu maksātājam iegūt pilnīgāku informāciju par tā potenciālo darījuma partneri, ļaujot novērtēt tā uzticamību un atbildīgi pieņemt lēmumu par darījuma veikšanu vai arī atteikšanos no tā, Valsts ieņēmumu dienests, sākot ar 2018.gada 1.janvāri, nodrošinās informācijas publisku pieejamību:

par darba devējiem, kuru darbinieku vidējais mēneša atalgojums ir valstī noteiktās minimālās mēnešalgas apmērā vai mazāks.

Publicējot minēto informāciju, norādīs darba devēja nosaukumu un reģistrācijas numuru (attiecībā uz juridiskajām personām un individuālajiem komersantiem) vai tās vārdu, uzvārdu, personas koda otro daļu un dzimšanas gadu (attiecībā uz fiziskajām personām).

Savukārt, ņemot vērā, ka minētās informācijas avots ir Valsts ieņēmumu dienestā iesniegtie ikmēneša darba devēja ziņojumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām no darba ņēmēju darba ienākumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokli un uzņēmējdarbības riska valsts nodevu pārskata mēnesī, Valsts ieņēmumu dienests informāciju par darba devējiem aktualizēs katru mēnesi līdz 25. datumam. Līdz ar to, ja iepriekšējā mēnesī publicētā darba devēja darbinieku vidējais mēneša atalgojums uz nākamā mēneša divdesmit piekto datumu būs augstāks par valstī noteikto minimālo mēneša darba algu, informācija par šādu

darba devēju Valsts ieņēmumu dienesta mājaslapā netiks publiskota.

Jānorāda, ka šādas informācijas publicēšana motivēs darba devējus norādīt Valsts ieņēmumu dienestam savu darbinieku patiesos darba ienākumus konkrētajā pārskata mēnesī, jo pretējā gadījumā informācijas publicēšana nenoliedzami ietekmēs darba devēja reputāciju, tādējādi ietekmējot arī tā turpmāko uzņēmējdarbību.

Tāpat jānorāda, ka informācijas pieejamība par darba devējiem, kuru darbinieku vidējais mēneša atalgojums ir valstī noteiktās minimālās mēnešalgas apmērā vai mazāks, veicinās arī darba ņēmēju tiesību aizsardzību, dodot tiem iespēju pirms pieteikšanās konkrētajā darbā izvērtēt darba samaksas atšķirības līdzīgos uzņēmumos, tādējādi izvērtējot visus iespējamus riskus, kas saistīti ar iespējamo darba attiecību nodibināšanu.

par fiziskām personām un juridiskās personas amatpersonām, kuras ir administratīvi sodītas par darba samaksas noteikumu pārkāpšanu.

Sākot ar 2016. gada 23. martu Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 159.¹⁰ pants paredz administratīvo atbildību par grāmatvedības uzskaitē neuzrādītas darba samaksas izmaksāšanu. Minētais pārkāpums izpaužas kā fiziskās personas (darba devēja) vai valdes locekļa darbība, izmaksājot vai dodot uzdevumu darbiniekam izmaksāt atalgojumu skaidrā naudā, to nenorādot grāmatvedības dokumentos vai norādot to apmērā, kas neatbilst faktiski veiktajai izmaksai, tādējādi apejot esošo kārtību atalgojuma atspoguļošanai grāmatvedības dokumentos.

Šajā gadījumā Valsts ieņēmumu dienests nodrošinās publiski pieejamu informāciju par fiziskajai personai un juridiskās personas amatpersonai uzliktā administratīvā soda par darba samaksas noteikumu pārkāpšanu esību, tādējādi motivējot nodokļu maksātājus ievērot normatīvo aktu prasības attiecībā uz izmaksātās darba samaksas uzrādīšanu grāmatvedībā.

Minētā informācija būs publiski pieejama tikai no brīža, kad būs stājies spēkā un likumā noteiktajā termiņā nebūs pārsūdzēts administratīvā pārkāpuma lietā pieņemtais lēmums vai stājies spēkā attiecīgs tiesas nolēmums, līdz brīdim, kad personai tiks dzēsta administratīvā sodāmība.

Vienlaikus jānorāda, ka šajā gadījumā informāciju par administratīvi sodīto juridiskās personas amatpersonu no Valsts ieņēmumu dienesta tīmekļvietnes varēs iegūt, ievadot konkrētās juridiskās personas nosaukumu un reģistrācijas numuru, bet informāciju par fizisko personu - ievadot fiziskās personas vārdu, uzvārdu un reģistrācijas kodu.

par nodokļu maksātājiem, kuri nav iesnieguši nodokļu likumos paredzētās nodokļu deklarācijas.

Minētās informācijas publicēšanas mērķis ir nodrošināt sabiedrības tiesības piekļūt Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā esošajai informācijai par nodokļu maksātājiem, kuri, neizpildot likuma prasības attiecībā uz nodokļu deklarāciju iesniegšanu, ir lieguši iespēju nodokļu administrācijai veikt pilnvērtīgu un savlaicīgu kontroli pār nodokļu aprēķināšanas un maksāšanas pareizību un tātad arī lieguši nodrošināt iespēju kontrolēt, ka valsts budžets saņem visus tam pienākošos nodokļu maksājumus.

Šajā gadījumā Valsts ieņēmumu dienests publicēs informāciju par nodokļu maksātājiem, kuri nav iesnieguši Valsts ieņēmumu dienestam normatīvajos aktos paredzētās nodokļu deklarācijas, ja nodokļu normatīvajos aktos noteiktais nodokļu deklarācijas iesniegšanas termiņš ir pārkāpts vairāk nekā par 15 dienām.

Publicējot minēto informāciju, Valsts ieņēmumu dienests norādīs neiesniegtās nodokļu deklarācijas nosaukumu un tās iesniegšanas termiņu, nodokļu maksātāja nosaukumu un reģistrācijas numuru (attiecībā uz juridiskajām personām un individuālajiem komersantiem) vai vārdu, uzvārdu, personas koda otro daļu un dzimšanas gadu (attiecībā uz fiziskajām personām).

Tā kā šajā gadījumā regulējums ir vērsts tikai uz nodokļu deklarāciju neiesniedzējiem, ziņas par nodokļu maksātājiem, kuri Valsts ieņēmumu dienestam būs iesnieguši kavēto nodokļu deklarāciju, tiks attiecīgi no Valsts ieņēmumu dienesta mājaslapas internetā dzēstas, Valsts ieņēmumu dienestam minēto informāciju aktualizējot katru mēnesi 7. un 26. datumā (līdzīgi kā tas ir šobrīd attiecībā uz nodokļu (nodevu) parādnikiem).

Valsts ieņēmumu dienesta mājaslapā internetā ievietotā informācija par nodokļu deklarāciju neiesniedzējiem būs publiski pieejama

ne ilgāk kā trīs gadus no normatīvajos aktos noteiktās nodokļu deklarācijas iesniegšanas termiņa iestāšanās dienas:

par komercsabiedrības amatpersonām, kuras iekļautas riska personu sarakstā, pamatojoties uz apstākli, ka to amata pienākumu pildīšanas laikā ir iestājušies apstākļi, kas bija par pamatu komercsabiedrības saimnieciskās darbības apturēšanai.

Ņemot vērā, ka komercsabiedrības saimnieciskā darbība tiek apturēta būtisku pārkāpumu gadījumos, iespēja iepazīties ar riska personu sarakstu būs noderīga gan uzņēmējiem, gan darbiniekiem, tādējādi veicinot komercdarbības vides drošību.

Jānorāda, ka šajā gadījumā dati par sarakstā iekļautajām personām tiks atjaunoti katru dienu, tādējādi informācija no publiskojamo datu bāzes tiks dzēsta, līdzko persona būs novērsusi tos pārkāpumus, pamatojoties uz kuriem tā riska sarakstā tika iekļauta.

Ar 2018.gada 1.janvāri ir paredzētas arī izmaiņas juridisko personu nokavēto nodokļu maksājumu piedziņas regulējumā

Ar 2018.gada 1.janvāri ir paredzētas arī izmaiņas juridisko personu nokavēto nodokļu maksājumu piedziņas regulējumā. Minētās izmaiņas sevī ietver vispārējo piedziņas noilguma attiecināšanu uz likvidējamo nodokļu maksātāju nodokļu parādiem un jaunu piedziņas noilguma termiņa aprēķināšanu juridisko personu nodokļu parādiem akta par piedziņas neiespējamību sastādīšanas gadījumā, ņemot vērā, ka piedziņas neiespējamību ir iespējams konstatēt īsā laika periodā.

Ņemot vērā, ka piedziņas noilguma iestāšanās ir pamats nodokļu maksātāja nodokļu parāda dzēšanai, likuma "Par nodokļiem un nodevām" grozījumi vienlaikus paredz noteikt, ka Valsts ieņēmumu dienestam būs tiesības apturēt nodokļa maksātāja saimniecisko darbību, ja nodokļu maksātājs nebūs veicis nokavēto nodokļu maksājumu samaksu, kas tiek piedzīti ar lēmumu par nokavēto nodokļu maksājumu piedziņu, un Valsts ieņēmumu dienesta rīcībā būs tiesiski apstiprināts akts par piedziņas neiespējamību. Tādējādi netiks pieļauta situācija, ka juridisko personu nokavēto nodokļu maksājumu piedziņas regulējuma izmaiņu dēļ juridiskajai personai būs iespēja atsākt darbu „no baltas lapas” (norādām, ka saimnieciskās darbības apturēšana ir pamats Valsts ieņēmumu dienesta lēmuma pieņemšanai par saimnieciskās darbības izbeigšanu). Savukārt, lai novērstu iespēju nodokļu maksātājam veikt pasākumus ar mērķi izvairīties no piedziņas vēršanas uz parādnieka mantu un nodrošinātu Valsts ieņēmumu dienesta kontroles (pārbaudes, revīzijas) rezultātā aprēķināto nodokļu maksājumu iekasēšanu pilnā apmērā, ir paredzētas vairākas izmaiņas lēmumu izpildes nodrošinājumu līdzekļu piemērošanas regulējumā, kā piemēram, paredzot Valsts ieņēmumu dienesta tiesības piemērot lēmumu izpildes nodrošinājuma līdzekļus vienlaikus ar lēmuma pieņemšanu par nodokļu revīzijas (audita) veikšanu, vai vienlaikus ar lēmuma par nodokļu revīzijas (audita) vai datu atbilstības pārbaudes rezultātu pieņemšanu.

Izmaiņas pārmaksātās un nepareizi iemaksātās valsts nodevu summas atmaksā

Lai pilnveidotu valsts nodevu atmaksas procesu un mazinātu administratīvo slogu valsts nodevas maksātājam, ar 2018.gada 1.janvāri Valsts ieņēmumu dienests atmaksās pārmaksātās un nepareizi iemaksātās valsts nodevu summas arī bez nodevas maksātāja iesnieguma. Šajā gadījumā atmaksa notiks, pamatojoties uz institūcijas vai amatpersonas sniegto atzinumu, ja tas saturēs visus pārskaitīšanai nepieciešamos rekvizītus (norēķinu konta numuru un juridiskajai personai – nosaukumu un reģistrācijas numuru, bet fiziskajai personai – vārdu, uzvārdu, personas kodu vai, ja personai tāds nav piešķirts, dzimšanas datumu) un tajā būs ietverta norāde par to, ka nodevas maksātājs ir izteicis lūgumu par valsts nodevas atmaksu.

Samazināts termiņš iesnieguma iesniegšanai par nodokļu samaksas termiņa pagarināšanu

Ar 2018.gada 1.janvāri tiek samazināts termiņš iesnieguma iesniegšanai par nodokļu samaksas termiņa pagarināšanu (likuma "Par nodokļiem un nodevām" 24.panta pirmās daļas 1.punkts). Turpmāk minēto iesniegumu nodokļu maksātājs varēs iesniegt nodokļu administrācijai ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc nodokļa maksāšanas termiņa iestāšanās.

Šāds regulējums izstrādāts ar mērķi efektīvizēt iesniegumu iesniegšanas un izskatīšanas procedūru. Tāpat jānorāda, ka nodokļu

maksātājam kā krietnam saimniekam jāpārzina savas finansiālās spējas un laicīgi jāplāno un jāsaprot, vai tas spēs uz konkrēto brīdi izpildīt savas nodokļu saistības, kas izriet no konkrētās iesniegtās nodokļu deklarācijas.

Būvniecības nozarē tiek ieviesta Vienotās elektroniskās darba laika uzskaites datubāze

Tāpat likumā "Par nodokļiem un nodevām" ir veikti grozījumi saistībā ar jaunā risinājuma -Vienotās elektroniskās darba laika uzskaites datubāzes (VEDLUDB) – ieviešanu būvniecības nozarē. Lai nodrošinātu VEDLUDB ieviešanu, ir paredzēts deleģējums Ministru kabinetam noteikt par VEDLUDB izveidi un uzturēšanu atbildīgo iestādi, datubāzes turētāja pienākumus, tiesības un atbildību, kārtību un apmēru, kādā maksājama maksa par vienotās elektroniskās darba laika uzskaites datubāzes izmantošanu, un atbrīvojumus no tās, kā arī saņemto līdzekļu izmantošanas kārtību.

VID būs pieeja finanšu iestādes rīcībā esošajām procedūrām, dokumentiem u.c. informācijai

2016.gadā ar normatīvajiem aktiem tika ieviests Globālais standarts, atbilstoši kuram Latvija apmainīsies ar informāciju par finanšu kontiem ar apmērām 100 pasaules valstīm. Tādējādi Valsts ieņēmumu dienests saņems informāciju par Latvijas rezidentu finanšu kontiem, kas ir atvērti ārvalstīs. Tāpat Valsts ieņēmumu dienests sūtīs informāciju citu valsts kompetentajām iestādēm par to rezidentu esošajiem kontiem, kas ir atvērti Latvijas finanšu iestādēs. Lai Globālais standarts efektīvi darbotos, ir nepieciešams efektīvs uzraudzības mehānisms. Līdz ar to grozījumi paredz, ka ar 2018.gada 1.janvāri Valsts ieņēmumu dienestam kā kompetentajai iestādei būs piekļuve finanšu iestādes rīcībā esošajai informācijai (piemēram, procedūrām, dokumentiem u.c. informācijai), kas ir nepieciešama minēto uzraudzības funkciju īstenošanai.

No likuma tiks izslēgts valsts nodevu objektu uzskaitījums

Ar 2018.gada 1.janvāri no likuma "Par nodokļiem un nodevām" tiks izslēgts valsts nodevu objektu uzskaitījums, tādējādi novēršot šobrīd esošo tiesību normu dublēšanos, kad valsts nodevu objekts ir jānosaka gan speciālajā likumā, gan likumā "Par nodokļiem un nodevām".

Līdz ar to turpmāk valsts nodevu objekti būs noteikti tikai un vienīgi speciālajā likumā vai konkrētās nodevas likumā. Savukārt, lai nodrošinātu, ka arī turpmāk personām būs iespēja iepazīties vienkopus ar visām valsts nodevām, Finanšu ministrija savā mājaslapā publicēs ne tikai aktuālāko valsts nodevu objektu uzskaitījumu, bet arī to regulējošos normatīvos aktus un valsts nodevu administrējošās institūcijas.

<https://www.fm.gov.lv/lv/izmainas-nodoklu-joma-sakot-ar-2018-gadu>